

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 24625/2023
27.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров, Ирене Вуковић, Зорице Булајић и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиоца Организација произвођача фонограма Србије О.Ф.П.С., са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Дејан Вуковић, адвокат из ..., против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Јанко Вранић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 106/22 од 18.05.2023. године, у седници већа одржаној дана 27.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 106/22 од 18.05.2023. године, у ставу другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж4 106/22 од 18.05.2023. године у ставу другом изреке и пресуда Вишег суда у Београду П4 245/18 од 16.03.2022. године у ставу првом и трећем изреке, тако што се **УКИДА** решење о извршењу Трећег основног суда у Београду Иив бр. 266/15 од 16.07.2015. године, и **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу исплати износ од 23.010,00 динара са законском затезном каматом од 23.07.2014. године до исплате и износ од 46.020,00 динара са законском затезном каматом од 23.07.2014. године до исплате, као и за трошкове извршног поступка у износу од 10.660,00 динара и одбија захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против става трећег пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 106/22 од 18.05.2023. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 151.322,00 динара, у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 245/18 од 16.03.2022. године, ставом првим изреке, делимично је одржано на снази решење о извршењу Трећег основног суда у Београду Иив бр. 266/15 од 16.07.2015. године, у делу којим је обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 23.010,00 динара са законском затезном каматом од 23.07.2014. године до исплате и износ од 46.020,00 динара са законском затезном каматом од 23.07.2014. године до исплате, као и трошкове извршног поступка у износу од 10.660,00 динара. Ставом другим изреке, укинута је решење о извршењу Трећег основног суда у Београду Иив.бр. 266/15 од 16.07.2015. године, у делу којим је обавезана тужена да тужиоцу исплати законску затезну камату и то на износ од 23.010,00 динара почев од 11.10.2010. године до 22.07.2014. године и на износ од 46.020,00 динара почев од 16.11.2010. године до 22.07.2014. године, па је у том делу тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 60.161,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж4 106/22 од 18.05.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке. Ставом трећим изреке, одбачена је жалба тужене изјављена против става другог изреке првостепене пресуде као недозвољена. Ставом четвртим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију побијајући је у ставу другом и трећем изреке, због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку (посебна ревизија).

Одлучујући о дозвољености ревизије, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...10/23, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији, ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија тужене делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена АА била је власник предузетничке радње "SUR SANTA MARIA" из Ужица, која је основана 06.04.2010. године, а престала је са обављањем делатности 16.03.2011. године и предузетник брисан из регистра Агенције за привредне регистре 17.03.2011. године. Контролом овлашћених контролора тужиоца, дана 16.09.2010. године, констатовано је да је у објекту ресторану "SANTA MARIA ", у тренутку контроле вршено јавно саопштавање

фонограма у виду пуштања забавне музике преко компјутера и 4 звучника, да је реч о објекту површине 120м², да је контрола вршена у присуству овлашћеног лица, власнице АА. за коју је наведено да ће своје обавезе платити у три једнаке месечне рате и која је записник потписала и снабдела печатом предузетника. Истог дана, закључен је и уговор о неискључивом уступању права на јавно саопштавање фонограма између "SUR SANTA MARIA" и туженог, којим је у члану 4. уговорено да се корисник у складу са важећом тарифом сврстава у категорију корисника фонограма: јавно саопштавање фонограма тарифна класа 2., док је у члану 5. уговорено да се висина основне накнаде за 2010. Годину обрачунава у складу са Тарифним бројем 1. Накнада за јавно саопштавање фонограма за 2010. годину за предметни објекат износила је 69.030,00 динара, од чега је прва рата износила 23.010,00 динара и тужилац је за ту рату издао рачун Р-11278/10 од 04.10.2010. године, а за преостали део накнаде у износу од 46.020,00 динара за 2010. Годину сачинио рачун Р-13469/10 од 09.11.2010. године, али нема доказа о томе да ли је и када тужена ове рачуне примила. Тужилац је туженој упутио опомену пред утужење од 11.07.2014. године, коју је тужена примила 15.07.2014. године, и којом је позвао да у року од 7 дана од дана пријема опомене намири дуг у целости, у износу од 69.030,00 динара, са законском затезном каматом до дана слања опомене, што све укупно износи 110.753,07 динара.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су оценили да је тужилац, као организација основана за колективно остваривање ауторског и сродних права, која је тако регистрована и код надлежног органа, овлашћена да у своје име, а за рачун носилаца сродних права, односно произвођача фонограма и интерпретатора, наплаћује накнаду за коришћење фонограма и на њима забележених интерпретација. Право тужиоца да захтева наплату накнаде за коришћење фонограма има свој основ у члану 127. Закона о ауторском и сродним правима ("Сл. гласник РС", бр. 104/09). Застарелост потраживања накнаде за неовлашћено коришћење фонограма се цени према члану 371. Закона о облигационим односима, па предметно потраживање застарела у општем року застарелости од 10 године, због чега су оценили неоснованим истакнути приговор застарелости потраживања. Код наведеног, с обзиром на то да је обављајући делатност у свом угоститељском објекту вршила јавно саопштавање фонограма, тужена је у обавези да тужиоцу исплати накнаду за јавно саопштавање фонограма за 2010. године, због чега је решење о извршењу делимично одржано на снази, како је наведено у изреци првостепене пресуде.

По становишту ревизијског суда, материјално право у овом спору није правилно примењено.

Законом о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС“, бр. 104/09 од 16. децембра 2009. године), одредбама члана 127. став 1-5, који се примењује у спорном периоду, прописано је да произвођач издатог фонограма има право на накнаду за: емитовање и реемитовање фонограма, јавно саопштавање фонограма, јавно саопштавање фонограма који се емитује, да право на накнаду из става 1. овог члана произвођач фонограма може остварити само преко организације за колективно остваривање ауторског и сродних права, да се накнада из става 1. овог члана и интерпретаторска накнада из члана 117. овог закона наплаћују од корисника у виду јединствене накнаде, а да наплату јединствене накнаде врши једна организација, одређена уговором закљученим између организације интерпретатора и организације произвођача фонограма, да су уговором из става 3. овог члана организације дужне да

одреде и: висину трошкова наплате јединствене накнаде и учесталост предаје дела јединствене накнаде другој организацији, да се уговор објављује о трошку организација у "Службеном гласнику Републике Србије", да уколико организација произвођача фонограма и организација интерпретатора не закључе уговор из става 3. овог члана у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, Влада ће, на предлог министра надлежног за науку и технолошки развој, одредити организацију која ће вршити наплату јединствене накнаде.

Према наведеним одредбама, тужилац јесте овлашћен да штити права произвођача фонограма, који право на накнаду могу и остварити само преко организације за колективно остваривање ауторског и сродних права, међутим не индивидуално, будући да се накнада произвођачима фонограма и интерпретаторска накнада из члана 117. Закона о ауторском и сродним правима, наплаћује у виду јединствене накнаде, а наплату врши једна организација и то она која је одређена уговором закљученим између организације интерпретатора и организације произвођача фонограма, при чему је Законом прописана садржина уговора, као и да се исти објављује у Службеном гласнику РС. Дакле, овлашћење тужиоца за наплату јединствене накнаде од корисника (накнаде произвођачима фонограма и интерпретаторска накнаде), може проистећи из уговора закљученог са организацијом интерпретатора, а у одсуству уговора само на основу одлуке Владе Републике Србије, те је стога погрешан закључак нижестепених судова да овлашћење тужиоца за наплату накнаде произлази из закона, те да је тужилац у сваком случају активно легитимисан као организација која врши наплату ове накнаде. За стицање права на наплату битна је и чињеница да је закључен уговор са организацијом интерпретатора, да је уговор објављен и да јој је тим уговором поверено да врши наплату јединствене накнаде, или уколико уговор у року од шест месеци од дана ступања на снагу Закона о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС“, бр. 104/09), није закључен, да је одлуком Владе Републике Србије одређена за организацију која врши наплату.

У конкретном случају, Уговор о пословној сарадњи у наплати јединствене накнаде, који закључен 21.06.2010. године између Организације за колективно остваривање права интерпретатора и Организације произвођача фонограма Србије (Сл. Гласник РС“ бр. 45/10), се у складу са чланом 28. уговора примењује од 1. јануара 2011. године, и нема ретроактивно дејство. Тужилац у овој парници није ни истакао тврдњу, нити је доставио доказ да је тужилачка организација уговором или одлуком Владе на предлог надлежног министра одређена као организација која врши наплату јединствене накнаде за 2010. годину, па није ни доказао активну легитимацију за наплату накнаде за 2010. годину, како се основано истиче и наводима ревизије.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Правилно је другостепени суд, одбацио као недозвољену жалбу тужене изјављену против става другог првостепене пресуде којом је одбијен тужбени захтев, због недостатка правног интереса, у смислу одредби чланова 389. став 1. и 378. став 3. ЗПП.

Стога је, на основу члана 414. став 1. ЗПП, у вези са чланом 420. став 3. ЗПП, у том делу ревизија тужене одбијена.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 1. и 154. ЗПП. Тужена је успела у спору и зато има право на накнаду трошкова целог поступка. Висина накнаде ових трошкова одмерена је према опредељеном захтеву и то за састав приговора на решење о извршењу од 18.000,00 динара, за састав два поднеска у износу од по 9.000,00 динара, за заступање на четири одржана рочишта од по 9.000,00 динара, састав жалбе у износу од 18.000,00 динара и ревизије у износу од 27.000,00 динара, према важећој АТ, трошкове вештачења од 25.000,00 динара, као и трошкове судских такси за жалбу и другостепену одлуку од по 4.661,20 динара, према важећој ТТ, све укупно 151.322,00 динара.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**